

Sälle

“Var och en kan göra något för miljön utifrån sina egna utgångspunkter och ändra sitt beteende.”

– *Anne-Maria Salenius, Ålandsbanken Finland*

INTERVJU MED ÅLANDSBANKENS DIREKTÖR FÖR AFFÄRSOMRÅDET FINLAND ANNE-MARIA SALONIUS
OM SITT FÖRHÅLLANDE TILL NATUREN BERÄTTAR KASPER STRÖMMAN
FIXA FLOTTAN SAIMEN-KAMPANJEN | ANVISNINGAR OM HUR MAN ORDNAR
ETT SNYGG BEACH-TALKO | TIPS OM HUR HÅLLA BÅTBOTTNET RENT OCH HUR MINSKA PÅ MATRESTERNA

FIXA FLOTTAN VOL. 2

Skärgårdshavets nya servicefartyg blev klart förra sommaren och har redan hunnit arbeta i ungefär ett halvår. Det efterlängttade nya arbetsredskapet har varit allt vi hoppades på – driftsäkert, ändamålsenligt och en källa till stor glädje.

Än en gång vill vi tacka våra medlemmar och sponsorer samt framför allt miljö- och finansministerierna, dvs. finska staten, för det stöd vi fått!

Tyvärr är förnyelsearbetet inte över i och med detta. Såsom vi har berättat under hela den medelinsamlingskampanj som startade 2015, så hade vi till en början fyra servicefartyg som behövde bytas ut. Nu har vi fått ett nytt fartyg, så tre återstår ännu.

Nu vänder vi blickarna mot Insjöfinland. På båtmässan i Helsingfors i februari lanserade vi en Fixa flottan-insamling för Saimen. Medelinsamlingen har fått en ny visuell framtoning så att det tydligt ska framgå att det nu rör sig om ett nytt insamlingsmål.

Som servicefartyg på Saimen fungerar nu M/S Roope som flyttats dit från Skärgårdshavet. Det här är definitivt och förhoppningsvis bara en kortvarig lösning, men en som vi bestämde oss för eftersom M/S Roope-Saimaa helt enkelt inte längre klarade av den belastning som servicearbetet på det vidsträckt Saimenområdet utgör. Vi arbetar hårt för att få ett nytt servicefartyg innan det gamla börjar förorsaka driftavbrott i vårt arbete.

I Insjöområdet har Håll Skärgården Ren rf:s arbete ett något annat fokus än vid havskusten. På insjöarna utför vi underhåll och skötsel av utfärdshamnar som ägs av rekreativområdesföreningar och en rekreativområdesstiftelse. Servicenivån i utfärdshamnarna är anspråkslös, men hamnarna möjliggör en hållbar naturturism i våra fantastiska insjöområden. Jag gissar att alla som har rört sig på insjöarna någon gång har använt sig av tjänsterna i någon utfärdshamn som vi underhåller.

Vi behöver nu än en gång våra medlemmars och samarbetspartners stöd för att få även detta projekt framgångsrikt i mål. Nu är den ekonomiska utmaningen ännu större än förra gången för vi startar insamlingen nästan från noll. Men jag förlitar mig på att medlemmarna och aktörerna i Saimenområdet kommer att hjälpa till eftersom det arbete som HSR rf och M/S Roope-Saimaa utför där är oersättligt och ligger i allas intresse.

Aija Kaski
Generalsekreterare

PÅ OMSLAGET: Ålandsbankens direktör för affärsområdet Finland Anne-Maria Salonius

BILD: Nora Forsman

UTGIVARE: Håll Skärgården Ren rf
Puolalagatan 1, 20100 Åbo

KONTOR TEL. 02 274 5500
salle@pssry.fi

CHEFREDAKTÖR: Veera Säilä

REDAKTIONSRÅD: Veera Säilä, Nora Forsman, Aija Kaski,
Julia Jännäri, Anna von Zwegbergk, Atte Lindqvist

LAY-OUT OCH ILLUSTRATIONER:

Pauliina Vesterinen / Pauhaus Oy

Illustrationer på s. 13 och 25: Arto Vesterinen

TRYCKERI: Jaakkoo-Taara Oy

© 2018 Håll Skärgården Ren rf

PÅ YTAN

VÅRENS SÄLLE

I SÄLLES SÄLLSKAP

VÅR GEMENSAMMA MILJÖ

INNEHÅLL

På ytan.....	4
Vårens Sälle.....	6
Sälle tipsar.....	9
Tillsammans är vi starka!.....	10
Signaler.....	13
På Sälles kompass.....	14
Två ansikten.....	16
Det vattnas i munnen.....	19
I Sälles sällskap.....	20
Känner du igen?.....	25
Vår gemensamma miljö.....	26
Sälle-produkter.....	28
Stödjare.....	30
Kontaktuppgifter.....	31

SAMMANSTÄLLT AV: Veera Säilä BILDER: HSR rf

1. Medlemstjänsterna utvecklas

För föreningens del innebär år 2018 nya projekt och intressanta utmaningar relaterade till frågor som är viktiga för oss alla. Exempelvis i Insjöfinland ligger fokus på anskaffningen av ett nytt servicefartyg och längs havskusten utvecklar vi septinätet. Dessutom utvidgas vårt verksamhetsområde och vi får 8 nya sopstationer att ta hand om. Medlemsavgiften utgör grunden för vår verksamhet och den har redan i många år varit 30 euro. Under senaste årsmötet beslöt man att höja den till 35 euro. Höjningen är nödvändig för att täcka driftskostnaderna och utveckla medlemstjänsterna. Intäkterna används med eftertanke men mångsidigt och går direkt till det arbete som utförs inom alla våra verksamhetsområden för att främja välmående vattendrag.

För att vi ska kunna utveckla medlemstjänsterna och medlemsförmånerna i den riktning du önskar och i framtiden också alternativt kunna erbjuda tjänster elektroniskt, önskar vi att du senast den 30.6 besvarar enkäten och uppdatera din medlemsinformation på denna adressen: www.bit.ly/2FIWPKE

2. Välkommen på årsmöte!

Håll Skärgården Ren rf:s medlemmar är välkomna på föreningens stadgeenliga vårmöte den 24.4.2018 kl. 17 i Nyslott.

Mötet hålls på Original Sokos Hotel i Nyslott. På mötet behandlas vi de ärenden som enligt föreningens stadgar ska behandlas på årsmötet och vi presenterar Saimens Geoparkprojekt samt kampanjen Fixa flottan. Vi bjuder på kaffe.

Närmare information och anmälning senast den 18.4 på adressen salle@pssry.fi eller tfn 02 274 5500. Föredragningslistan för årsmötet skickas ut till de anmälda deltagarna.

Välkommen med för att besluta om gemensamma ärenden och för att utveckla föreningens verksamhet!

4. Roope-fartyget hämtar ditt skrot

Tillsammans med lokala aktörer anordnar vi avgiftsfria separatinsamlingar som betjänar både stuggäster, båtfarare och fast bosatta i skärgården.

Skärgårdshavets separatinsamling anordnas inom Sydvästra Finlands Avfallsservice verksamhetsområde 2-5.7. Den ambulerande insamlingen tar emot hushållens farliga avfall samt elapparater och metallskrot. Övrigt skrymmande avfall tas emot packat i Sydvästra Finlands Avfallsservice storsäckar. Tidtabellen för insamlingen och närmare information publiceras på HSR rf:s och Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab:s webbplatser www.lsjh.fi.

Den Båtinsamling som ifjol ordnades tillsammans med Sydvästra Finlands Avfallsservice var en lyckad satsning och vi fortsätter med den i år. Anmälningen av båtar öppnas i maj – det lönar sig att följa med våra webbsidor.

Bottniska vikens separatinsamling genomförs i samarbete med Stormossen 27-29.7. Insamlingen tar avgiftsfritt emot metall-, el- och elektroniskskrot från skärgården. Samma veckoslut samlar servicefartyget M/S Roope-Botnia in skrot på följande platser: Jannes Saloon och Lars Björkasskär. Närmare uppgifter: www.stormossen.fi.

Inkommande sommar anordnar vi också en separatinsamling för stuggästerna ute på Päijännes holmar. Insamlingen arrangeras tillsammans med Jyväskylä stad och Mustakorkea Oy. Närmare information hittar du på våra webbsidor under våren.

5. För ett bättre septinätverk

Håll skärgården Ren rf är med i det nya, EU-finansierade projektet BATSECO-BOAT, som ska förbättra nätverket för mottagning av toalettavfall från båtar i hela mellersta Östersjön, längs de populäraste båtstruterna från Estlands kust till Finlands, Sveriges och Ålands skärgård. Målet är att hitta de mest användarvänliga och kostnadseffektiva lösningarna för att samla in toalettavfall.

Inom ramen för projektet investeras i tio nya sugtömningsanläggningar, varav två placeras i Skärgårdshavet. Dessutom repareras och åtgärdas våra nuvarande anläggningar i för att förbättra deras användbarhet.

Ekenäs får ny septianläggning genom crowdfunding

Även Ekenäs skärgård har behov av en ny septianläggning: i relation till det stora antalet båtfarare finns det mycket få sugtömningsanläggningar för toalettavfall i området. Vi försöker få in finansiering för en ny flytande sugtömningsstation i området med hjälp av crowdfundingplattformen Nutribute. Nutribute ger alla Östersjöaktörer en möjlighet att presentera sina åtgärder för att märkbart minska näringsutsläppen, och medborgarna och olika organisationer kan sedan understöda valfria åtgärder.

Läs mer: www.nutribute.org

3. Låt oss hjälpas åt att skaffa ett nytt fartyg också till Saimen!

Servicefartygen är föreningens viktigaste arbetsredskap och nu är det dags att förnya servicefartyget M/S Roope-Saima.

Anskaffningspriset för det nya fartyget är cirka 1,2 miljoner, vilket är en stor satsning för föreningen. Vi behöver alltså din hjälp! Alla donationer som kommit in via kampanjen Fixa Flottan innebär ett viktigt steg mot ett nytt fartyg avsett för underhållet av utfärdshamnarna. Genom att delta är du med och möjliggör en hållbar framtid för båt- och friluftslivet och en renare vattenmiljö på Saimen. Läs mer om kampanjen på sidan 20-21 eller på adressen www.kalustokuntoon.fi – och bidra till kampanjen!

Med passion för Östersjöskyddet

TEXT: Nora Forsman

Anne-Maria Salenius, direktör för Ålandsbankens affärsområde Finland, är seglare men också en kvinna som i sitt arbete har utvecklat betydande innovationer för att hjälpa Östersjön och för att stävja klimatförändringen.

Jag träffar Anne-Maria Salenius på Ålandsbankens kontor i Helsingfors. Jag möts av en glad och energisk kvinna. Salenius är direktör för Ålandsbankens verksamhet i Finland, och det är hennes förtjänst att Ålandsbanken bl.a. som första bank i världen kan erbjuda sina användare ett nedbrytbart betalkort som mäter varje inköps klimatpåverkan, nämligen Östersjökortet. Kortet utgör en del av Ålandsbankens strategi för miljöansvar, med hjälp av vilken man dels vill förbättra det egna företagens verksamhets sätt men dels också på ett bredare plan påverka miljöns välmående och erbjuda sina kunder redskap för att beakta miljön.

– Beslutet att ta fram ett kort som mäter kundens koldioxidavtryck utgick alltså från det faktum att konsumentbeteendet har en stor inverkan på klimatförändringen. Människor är lata när det kommer till förändring och idén bakom Östersjökortet är att på ett enkelt sätt synliggöra konsumtionsbeteendets miljöeffekter. Nu kan våra kunder t.ex. i samband med kreditkorts fakturan både se sitt koldioxidavtryck och få förslag på hur man kan kompensera sin miljöpåverkan, berättar Anne-Maria Salenius.

Det index för miljöpåverkan som kortet använder sig av kallas för Åland Index. Detta har banken byggt upp i samarbete med Mastercard, KPMG, Thomson Reuters och Sustainability. Indexet kopplar ihop kortets transaktionsuppgifter med en ekonomisk analys och beräknar koldioxidavtrycket för varje inköp. Ålandsbanken vill inte att indexet ska vara någon välbevarad hemlighet utan man har bjudit ut det även till de andra bankerna.

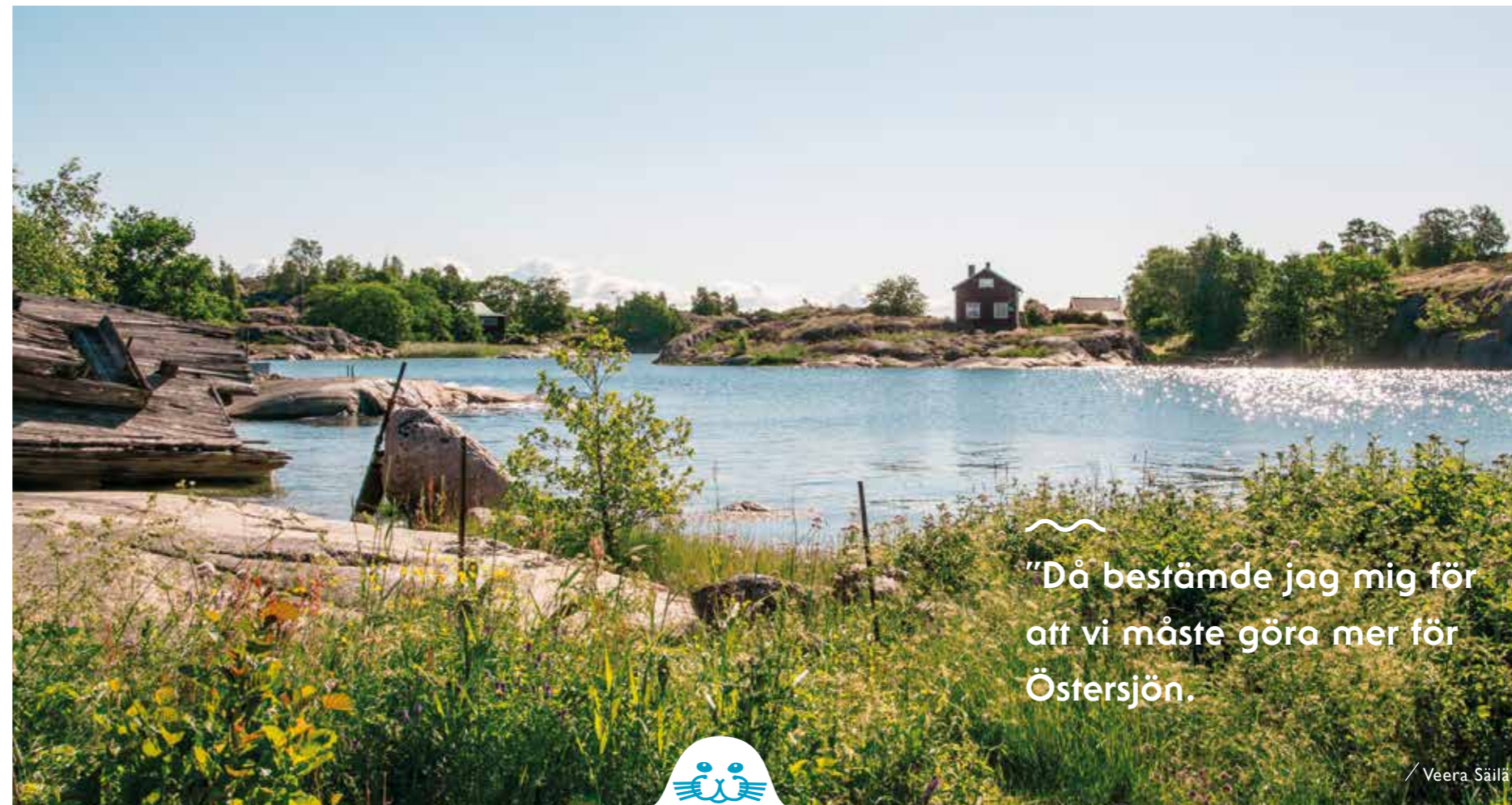
– Vi är en liten aktör inom bankbranschen, vi har cirka 100 000 kunder, och vi skulle vilja att den här innovationen får en större spridning än så.

ÖSTERSJÖPROJEKTET SÖKER EFFEKTIVA METODER FÖR ATT SKYDDA HAVET

Låt oss gå lite bakåt i tiden. Numera är miljöansvaret en av grundpelarna i bankens verksamhet, men Ålandsbanken har via sina Miljökonton bedrivit miljöarbete ända sedan 1997.

HSR rf och Snygg Beach -strandstädningsskampanjen startades år 2014 med hjälp av Ålandsbankens dåvarande Miljökontobonus. Under Snygg Beach -kampanjen har hundratals stränder städats runtom i Finland.

HSR rf och Finlands miljöcentral publicerade förra året den första finska faktaboken om Östersjöns nedskräpning Roskapostia – Kansalaisen tietokirja meren roskaantumisesta – verket fick finansiering från Östersjöprojektet.

—
”Då bestämde jag mig för att vi måste göra mer för Östersjön.

— Veera Säilä

Banken har av sina egna medel årligen donerat en summa motsvarande 0,2 procent av depositionerna på Miljökontona till naturskydd. År 2014 beslöt Ålandsbanken koncentrera resurserna på skyddet av Östersjön, och även här hade Salenius ett finger med i spelet.

– Sommaren 2014 fanns det väldigt mycket blågröna alger. Jag var ute och seglade med mina vänner och havet påminde på många ställen mest om en algsörja. I en hamn såg vi t.ex. ett barn bada i en uppblåsbar pool fylld med färskvatten ute på däck till en båt, eftersom det inte gick att gå i vattnet. Då bestämde jag mig för att vi måste göra mer för Östersjön. Det här passar också i övrigt företaget, Ålandsbanken kommer ju ursprungligen från Åland, som ligger mitt ut i havet och från första början grundades banken för att betjäna dem som fick sin utkomst från havet, såsom fiskare, berättar Salenius.

Salenius började utveckla ett nytt sätt att finansiera olika projekt som syftar till att skydda Östersjön och 2015 startade Östersjöprojektet. Samtidigt bytte Naturkontot namn till Östersjökortet.

– Inom Östersjöprojektet söker vi efter goda och mätbara idéer för hur man kan skydda Östersjön. Vi satte upp en egen webbsida för projektet och samlade ihop en professionell jury som väljer ut de idéer och projekt som allmänheten sedan får rösta på. I år fick vi in 124 ansökningar varav vi finansierade nio. Vi har bland annat finansierat projekt riktade till barn och unga, projekt som syftar till lokalt vattenskydd och i år, för första gången, också ett

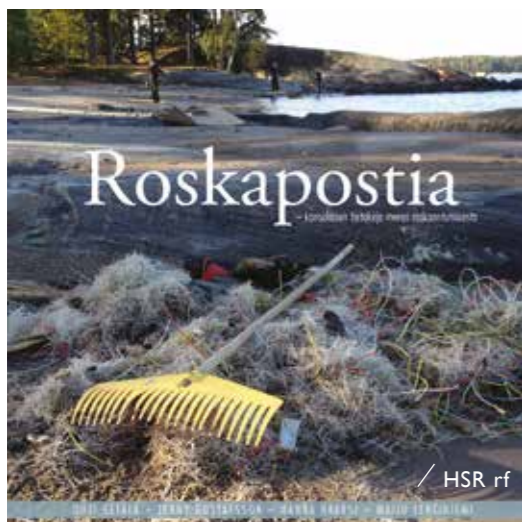
projekt i kategorin digital innovation. Hittills har banken redan donerat nästan 2 miljoner euro till olika Östersjöprojekt.

Förutom att Östersjöprojektet finansierar olika projekt, är tanken också att det ska sprida kunskap och inspirera medborgarna att jobba för att skydda Östersjön.

– Vi vill betona att alla åtgärder som gagnar Östersjön är viktiga och att alla kan dra sitt stå till stacken. Via Östersjöprojektet kan man ansöka om finansiering för olika typer av projekt och idéer. Den marina nedskräpningen har fått stor uppmärksamhet på den senaste tiden och i år var det många idéer som tar sig an nedskräpningsproblematiken som vann omröstningen, berättar Salenius.

MILJÖSKYDDET FÖRENAR DE ANSTÄLLDA OCH KUNDERNA

Både Östersjökortet och Östersjöprojektet tillkom som ett resultat av Anne-Maria Salenius egen passion för skyddet av Östersjön och med hjälp av dessa har både Salenius själv och Ålandsbanken gått långt. Östersjökortet har vunnit flera priser, exempelvis grand prix i reklamvärldens mest prestigefyllda tävling, Cannes Lions, där Östersjökortet och RBK Communications premierades i kategorin företagsansvar. 42 000 tävlingsbidrag från runt om i världen deltog. Man har åkt runt och presenterat Östersjökortet och Åland Index vid FN:s högkvarter och på klimatveckan som ett exempel på en innovation med hjälp av vilken

Parisavtalets klimatmål kan nås. Svenska Dagbladet har dessutom placerat kortet på plats två av 12 innovationer som kan rädda världen.

Salonius berättar att utöver den internationella erkänslan så är man också på företagsnivå stolta över bankens miljöarbete.

– Det är fint att se sin egen idé och innovation bli hela företags verksamhetskultur och en av de faktorer som skiljer oss från andra och att miljöarbetet upplevs som betydelsefullt. Vår personal är helt ombord, det här är något som kommer fram i alla personalsamtal, berömmar Salonius.

Inom Ålandsbanken har man också förbundit sig till miljöansvar på många andra sätt. På huvudkontoret i Mariehamn installerades solpaneler, man försöker minska pappersförbrukningen och de anställda uppmanas att för sina arbetsresor i mån av möjlighet välja det resesätt som belastar miljön minst.

– Vi hävdar inte att vi skulle vara perfekta i miljöfrågor, men vi försöker hela tiden bli bättre. Hållbar utveckling utgör inget fack eller någon egen avdelning i vårt företag utan varje anställd bär ansvar för den. Överhuvudtaget borde alla företag känna sitt ansvar och att stävja klimatförändringen borde finnas på alla företags agenda, om inte annat sett ur ett rent ekonomiskt perspektiv. Företagen borde göra mycket mer för att vi till exempel ska nå Parisavtalets klimatmål, betonar Anne-Maria Salonius.

Salonius berättar att även kunderna uppskattar bankens arbete för Östersjön.

– Responserna från kunderna har varit goda och även depositionerna på Östersjökontona ökade senaste år med 34 procent. Det har varit glädjande att notera att våra kunder t.ex. stolt har delat bilder på sitt kort på sociala medier. Vi har velat dedikera kortets framsida enbart till Östersjön, där finns inte ens kortnumret. Också MasterCard gick med på att placera sin logo på baksidan, fast de aldrig förr gjort så i fråga om något annat kort.

SMÅ FÖRÄNDRINGAR GER STORA RESULTAT

Anne-Maria Salonius har åstadkommit mycket i sitt arbete, men hennes omsorg om miljön återspeglas numera starkt

/ Anne-Maria Salonius

även i hennes privatliv. Salonius betonar att var och en kan göra något för miljön utifrån sina egna utgångspunkter och så småningom ändra sitt beteende. Hon berättar att det också för henne gått så att medvetenheten om de egna valen och det förändrade beteendet kommit stegvis.

– När min äldsta son gick i gymnasiet blev han vegetarian av miljöskäl och jag började då själv också sätta mig närmare in i bland annat matens miljöeffekter. Numera äter jag vegetarianskt eller hållbara fiskarter och vilt. Jag undviker matsvinn och använder tygkasse i butiken. Jag promenerar till jobbet och jag har bytt ut fleece, som släpper ut mikroplaster i vattendragen, till ylle.

Även utanför jobbet är skärgården viktig för Anne-Maria Salonius. Hon har seglat ända sedan hon var barn. Kärleken till grenen väcktes när hon som liten flicka seglade optimistjolle på Tusby träsk. Hon tävlingsseglade också som ung. Numera har Salonius egen segelbåt och seglar oftast i Ålands eller Sveriges skärgård eller i Skärgårdshavet.

– Jag försöker förstå ta hänsyn till miljön även när jag seglar. Jag använder bara miljövänliga tvättmedel och jag diskar i land. Jag planerar rutterna så att jag kan tömma septiktanken vid en sugtömningsstation. Håll Skärgården Ren rf har lyckligtvis gjort det lätt tack vare sina lägligt utplacerade septiktömningsanläggningar, berömmar Salonius och berättar att hon naturligtvis också är medlem i föreningen. **S**

VEM: Anne-Maria Salonius **ARBETE:** Ålandsbankens chef för verksamheten i Finland, medlem av koncernens styrgrupp **FÖDD:** 1964 **UTBILDNING:** Jur.kand, vicehäradshövding **BOR:** Främre Tölö i Helsingfors **FRTIDS-INTRESSEN:** Segling, musik, yoga och mångsidig motion **FAVORITHAMN:** Rödhamn

SÄLLE TIPSAR

Mot en ständig strandsäsong

TEXT: Julia Jännäri

Så här inför våren är det igen bra att sätta fokus på stränderna. Smältvatten och vårregn kan föra med sig skräp långa vägar innan det hamnar på stränder och i vattendrag. Nu är det rätt tid att gå till motattack för en renare miljö.

Jippot Snygg Beach är ett lätt och roligt sätt att hjälpa sina egna närbelägna stränder. Strandstädningen kan genomföras på egen hand eller tillsammans med t.ex. familjen, vänner eller arbetskamrater. Snygg Beach -kampanjen kör igång när snön har smält och man kan städa när som helst då det passar en själv bäst.

Gör så här:

1. Välj ut en strand och samla ihop ditt talkogäng.
2. Märk ut din talkostrand på Snygg Beachs talkokarta www.snyggbeach.fi/.
3. Utrusta dig med städredskap och kläder enligt vädret.
4. Bekanta dig med skräpproporteringen på Snygg Beach hemsidan och skriv ut skräpblanketter för att ta med.
5. När du är på stranden: plocka upp allt synligt skräp och anteckna dem på skräpblanketten.
6. Rapportera in uppgifterna till Snygg Beach och tacka dig själv för det viktiga arbete du utfört.

Ps. Kom ihåg att ta matsäck med och passa på och njut av din friluftsdag. Städandet har aldrig varit så här roligt!

Visste du att de insamlade skräpproporterna är en viktig del av den riksfattande kartläggningen av nedskräpningsläget på stränderna som HSR rf sammanställer?

Tillsammans är vi starka!

TEXT: Veera Säilä

HSR rf

Sarlin en av HSR rf:s nyaste samarbetspartners

Sarlin är ett finländskt företag som levererar anläggningar och tjänster med vars hjälp man kan utnyttja miljövänlig energi och spara energi. Samarbetet med HSR rf inleddes 2017 och i framtidsplanerna finns inte bara ekonomiskt stöd utan även gemensamma projekt.

– Målet för vår verksamhet är en utveckling som är hållbar med tanke på ekonomi och miljö. Miljövärden är viktiga för vårt företag och att understöda Finlands vattendrag välmående passar därför också bra in i vår affärsstrategi, beskriver **Patrik Wikström**, styrelseordförande för Sarlin Group Oy Ab.

Över 80 % av den el som produceras med biogas i Finland framställs med motor- och turbinanläggningar som Sarlin levererat. Den sammanlagda elproduktionen från alla turbiner och motorer som levererats sedan 2007 har varit 934 GWh och värmeproduktionen 960 GWh. Med hjälp av dessa anläggningar har metanutsläppen minskats med 235 miljoner m³. Metan är en växthusgas som är cirka 25 gånger så kraftig som koldioxid.

Sarlin har också levererat en stor del av de finländska tankningsställen där man kan tanka miljövänliga trafikbränslen, dvs. natur- och biogas, samt

de första tankningsstationerna för flytande naturgas eller LNG. För industriellt bruk erbjuder Sarlin lösningar som möjliggör utnyttjandet av LNG som ersättare för olja och gasol.

Med hjälp av Sarlin Balance, ett styr- och övervakningssystem för tryckluft som utvecklats av Sarlin, uppnås en 30-procentig inbesparing av den energi som industrins tryckluftssystem konsumerar. Sedan 1996 har systemet sparat in totalt 441 GWh energi, vilket motsvarar den årliga elkonsumtionen för 24 500 eluppvärmda egnahemshus. Dessutom har CO₂-utsläppen minskat med 70 Mt.

Sälle med i Wettex® sommar

Freudenberg Home and Cleaning Solutions Oy initierade i samarbete med Häll skärgården Ren rf en Wettex® Limited Edition-kampanj. Kampanjen stöder HSR rf:s arbete med 10 000 euro.

– Vi uppskattar storligen HSR rf:s arbete för renare vattendrag och med hjälp av vårens Wettex® Ltd Edition-duk vill vi understöda föreningens verksamhet, berättar projektchef **Linda Håkansson** från Freudenberg Home and Cleaning Solutions.

Många känner till den traditionella Wettex®-duken redan från sitt barnoms hem, men det är inte så många som vet att dukarna har varit 100 % naturprodukter ända sedan de första började produceras i Sverige för nästan 70 år sedan. Wettex®-duken innehåller inget klor eller några andra kemikalier och färgerna är vattenbaserade. Efter användningen kan duken kastas i bioavfallskärlet eller i komposten och den förmultnar på sex veckor.

Wettex®

HSR rf

Partioaittas miljöbonus används för att renovera utfärdshamnar

En procent från alla inköp gjorda av medlemmarna i Partioaittas kundklubb 365 går till en miljöbonus som varje år doneras till olika ändamål som klubbmedlemmarna valt ut. Totalsumman för år 2017 uppgick till 94 464 euro. Häll Skärgården Ren rf fick de flesta medlemsrösterna (47 %) och en donation på drygt 44 000 euro. Resten av miljöbonusen doneras till Suomen Latus Metsämörri-verksamhet (29 %) och för istandsättningen av Kilopää-rutten som upprätthålls av Forststyrelsen (24 %).

– Vi är ytterst tacksamma över det stöd vi fått och vi vill använda det effektivt och synligt för att utveckla ett hållbart vattenbaserat friluftsliv. Med hjälp av miljöbonusen kommer vi att utöka den service som alla friluftsmänniskor behöver, såsom grill- och brasplattor, diskplattor, torrtoaletter och landstigningsplatser för paddlare i olika vattenområden. God basservice är en absolut grundförutsättning för ett hållbart vattenbaserat friluftsliv, för att inte i onödan slita på och belasta utfärdsmiljön, och för att förhindra nedskräpning, berättar HSR rf:s generalsekreterare **Aija Kaski**.

Häll Skärgården Ren rf röstades på nytt fram till en av mottagarna av Partioaittas miljöbonus 2018 – fantastiskt!

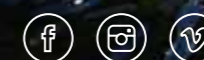
Suomen Jalometallikierrätys Oy var en av HSR rf:s största sponsorer år 2017

Suomen Jalometallikierrätys Oy (SJMK) återvinner obehövliga värdemetaller som deras kunder lämnat in för återanvändning. I och med det samarbete som HSR rf och SJMK ingick 2016 har SJMK:s kunder kunnat välja om de vill donera försäljningssumman till stöd för HSR rf:s arbete. Föreningen tackar alla SJMK:s kunder som hittills har gjort ett värdefullt val och understött arbetet för renare vattendrag. År 2017 gav donationerna HSR rf ett stöd på 32 500 euro. Samarbete fortsätter också 2018.

PRO SAIL

PURJEHDUSTA
JA ELÄMÄÄ
PARHAIMMILLAAN

PROSAIL.FI

Hyötytietoa kaikille veneilijöille

valitse omasi!

KATSO
TARJOUS

TILAA HETI:
tarjous.otavamedia.fi/venekippari

otavamedia

Signaler

Kasper Strömman

Kasper Strömman

Känd influencer inom sociala medier och årets grafiker 2013 samt från och med i år programledare för Design 3000 på Yle Fem.

TEXT: Veera Säilä

Vad betyder naturen för dig?

Jag har i själva verket alltid undvikit naturen. Behandlat den som om den vore luft. Men nu börjar jag så småningom tina upp och jag tror att vi äntligen börjar förstå varandra. Till exempel för ett par veckor sen tog min sexårige son **Kosmo** mig med till samma närbelägna skog som han brukar besöka med förskolan och vi tittade på stubbar. De var ganska fina.

Favoritplats bland Finlands vattendrag

Min favoritplats är mormors och morfars stuga i Gustavs där jag alltid brukade fånga maneter som barn. Förvånansvärt många som jag berättat det här åt verkar inte ens tro att det finns maneter i Finland. Den stranden ser för övrigt helt annorlunda ut än förr. Om någon behöver bilda en tidningsartikel om övergödning så kan jag rekommendera det stället.

Vems signaler skulle du vilja höra i nästa nummer av Sälle?

Musikern **Mikko Pykäri**, tillsammans gör vi podcasten Mikko & Kasper – Suomen suosituin podcast.

Vilket missförhållande i fråga om miljön skulle du vilja uppmärksamma mer?

Det borde vara mer skam förknippat med semesterbilder från långresor. Nej, du är ingen hjälte för att du semestrar på andra sidan jordklotet – snarare tvärtom. Nu förevisas bilderna som om du vore en stor forskningsresande bara för att du lyckats ta dig från hotellbuffén till någon gatumarknad där det säljs piratkopior av märkeskläder. Jag hoppas att semesterbilder i framtiden skulle bli något som man förevisar skamset.

Ditt löfte till naturen:

Naturen, lyssna på mig. Jag vet att vi har varit onödigt främmande för varandra. Jag har tagit dig för given. Men det behöver inte vara så. Jag har förändrats och vill börja om på nytt. Ger du mig en andra chans? **S**

*Vi lyckades inte få tag på Jari Sillanpää som utmanades av Katri Helena, så Kasper Strömman inleder en ny serie utmaningar.

Med kursen inställd på sommarens evenemang

TEXT: Julia Jännäri

/Juha Markkanen

/HSR rf

/HSR rf

/Kotka stad

Tävlingen Saimaa Swimrun går av stapeln lördag 25.8 i Puumala.

Ulenin ranta, som också är känd som Sälle-hamn, är en av evenemangsarenorna under Easy Living in Kemi-veckan.

M/S Roopetar, Häll skärgården Ren rf:s servicefartyg i Päijänne, är med och garanterar tävlingsdeltagarnas säkerhet.

Kymijoen Lohisoitto bjuder igen på en mångsidig repertoar för musikvänner

Somrig öhoppning i Saimen

I slutet av sommaren får Saimaa Swimrun sin fortsättning när tävlingen startar går från Puumala hamn under det sista veckoslutet i augusti.

Tävlingsgrenen Swimrun, som ursprungligen kommer från Sverige, är något för alla som uppskattar vatten. Tanken bakom tävlingen bygger på att man rör sig i naturliga vattendrag. I denna uthållighetsgren tar sig tävlingsdeltagarna fram längs med en utprickad bana som växlar mellan sim- och löpsträckor. Tävlingen är som klippt och skuren för Saimens vackra skärgård.

Saimaa Swimrun ordnades för första gången förra sommaren. Dess popularitet överraskade arrangörerna och utifrån den positiva respons man fick från deltagarna beslöt man sig nu för att ordna evenemanget på nytt. Förutom att rutten på ett par ställen finslipats en aning kommer det inte att vara några större förändringar jämfört med ifjol och det går fortfarande bra för publiken att följa tävlingen.

Saimaa Swimrun 25.8 www.saimaaswimrun.fi

Livet leker i Kemi

Kemi, som ligger längst in i Bottenviken, är en riktig skattkammare när det gäller sommarevenemang. En av de mer välbesökta evenemangshelheterna, Easy Living in Kemi, samlar mångsidiga aktiviteter för besökare i alla åldrar.

Under Easy Living in Kemi ordnas olika evenemang runt om i staden och en del av dem går av stapeln i Kemi inre hamn, där man hittar Sälle-hamnen Ulenin ranta, som två gånger har fått utmärkelsen årets gästhamn.

Evenemangsveckan anordnas nu för fjärde gången och den bärande tanken är att inträdet ska vara fritt och att evenemangsveckan ska vara till för alla. Utöver ett mångsidigt evenemangsutbud erbjuds besökarna också olika slags aktiviteter och de uppmuntras att prova på nya hobbyer, från golf till geocaching.

Arrangörerna vill betona att Easy Living in Kemi-veckan inbjuder till deltagande och framförallt till att ta del i aktiviteterna.

Easy Living in Kemi 10.–22.7 www.kemitiimi.fi

Päijänneregatta med decenniars erfarenhet

Päijänneregattan som anordnades för första gången år 1973 är i år tillbaka för 46:e gången. Under årens lopp har Päijänneregattan vuxit till en av Europas största insjöseglingsevenemang.

Under detta traditionella seglingsevenemang plöjer båtarna genom nästan hela Päijänne. Tävlingsstarten går vartannat år från Jyväskylä och vartannat år från Padasjoki och i år startar tävlingen den 20.7 från Säynätsalo skärgårdsstadsdel i Jyväskylä.

I Päijänneregattan deltar varje år såväl familjeseglare som båtlag bestående av erfarna tävlingsseglare. En extra krydda utöver den mångsidiga rutten och de varierande landskapen är dessutom sommarens oförutsägbara väder. Tävlingen kan bjuda på häftiga åskväder eller timmar av helt vindstilla etapper.

Åskådare får ta del av tävlingsstämningen vid starten och vid mållinjen och man kan också heja på tävlingsdeltagarna från Päijännes stränder.

Päijänneregattan 20.–22.7 www.paijannepurjehdus.fi

Musiken strömmar från forsarna till havet

I Östra finska viken sparkar sommaren i gång ordentligt i början av juni med Kymijoen Lohisoitto.

Den fem dagar långa musikfestivalen tar åhörarna till platser där man inte nödvändigtvis är van vid att lyssna till musik, åtminstone inte musik framförd av toppmusiker.

Man kan stöta på konserter både invid forsar och ute i Kotka skärgård. Den mest avlägsna konsertplatsen, Haapa-saari kyrka, ligger över 20 kilometer ute till havs.

Lohisoitto-festivalen har arrangerats sedan 1996, och på den tiden bestod musikerna av lokala talanger.

I dag består musikergardet av nationella och internationella mästare, och musikstilarna håller sig inte längre inom den klassiska musikens ramar, utan man rör sig över en bred skala och programmet omfattar allt från jazz till rock.

Kymijoen Lohisoitto 6.–10.6 www.lohisoitto.fi

/ Två ansikten

Juha Taskinen som bott hela sitt liv i hjärtat av Saimen, i Haukilinna by i Nyslott, skaffade sin första kamera som 16-åring. I sökaren syntes den omgivande naturen. Kameran och nyfikenheten svepte honom med sig och han fick smeknamnet "Norppa", efter Saimenvikaren.

– Det var klockan 16.05 den 17 juni år 1979, som jag första gången såg en Saimenvikare. Jag döpte den till **Saima**. Det var en förbluffande känsla. Det startade hela den vurm som har tagit mig till den här dagen och det här yrket, berättar Taskinen.

Taskinen bor nära Linnansaari nationalpark. På morgonen kontrollerar han vindriktningen och vet genast var respektive individ håller till. Vikaren är ett mycket uppmärksamt djur och människan borde smyga fram i naturen, doftlös och osynlig.

– Då det handlar om vilda djur tar man inte bilder utan man får dem. En gång om året bjuder Saimen på allt den har och Saimenvikarna är i farten. Då gäller det att vara närvarande och ödmjuk.

Taskinen tror att han har arvt förmågan att ge sig hän, vilket är en förutsättning för hans kall och för livet bland vikarna. Ju mer man rör sig i naturen desto snabbare blir man bekant med sjöarna och Saimenvikarna och man kan komma mycket nära dem. Naturen har fostrat Taskinens oroliga karaktär.

– I naturen blir jag lugn. Där blir man tvungen att vänta långa stunder och man får möjligheten att ta igen sitt sömnunderskott. Men jag vaknar alltid genast när jag hör en vikares blåsljud.

Som sina bästa minnen nämner Taskinen möten med vikare under Saimens yta och då han fått bekanta sig med två tvillingkutur.

Jag följde tvillingkutarna som jag döpte till **Arka** och **Parka** under 18 dagar. Sex år efter det mötet träffade jag Arka på nytt, då tillsammans med sin egen kut på

Pihjalavesis is. Det var verkligen en historia som spänner över generationer.

NATURSKYDD SOM LIV OCH IDEOLOGI

Som en som i 40 års tid har studerat vikarnas hemligheter är det mycket som har klarnat för Taskinen. För närvarande är det plasterna och hur mycket plast som hamnar i vattendragen som bekymrar honom. Taskinen har i flera decennier varit medlem i Håll Skärgården Ren rf och känner bra till hur viktigt M/S Roope-Saimaas arbete är för området. Taskinen reser också runt i skolor och på evenemang och berättar om sitt arbete och han leder också guidade turer för turister som får bekanta sig med den somriga insjönaturen och den utrotningshotade Saimenvikarens liv.

Även om Saimenvikaren för tillfället inte är det professionellt sett viktigaste för Taskinen, kommer den alltid att vara närmast hjärtat. Numera gör Taskinen tv-dokumentärer och är med i många projekt. År 2017 startade Taskinen, skådespelaren **Kari Hietalahti** och fotografen **Markku Tissarinen** kampanjen Hyvä katiska. De vill instruera stuggäster och fiskare på Saimen att fiska med katsor istället för med nät. Anvisningar för hur man bygger en förmånlig och enkel vikarvänlig katsa finns på kampanjens Facebook-sidor och Taskinen leder också kurser i ämnet.

– Nu har jag i ett års tid verkat som kommersiell fiskare – det lyckas alltså bra också med den här katsan. Förutom vikaren skonar den också många utrotningshotade vandringsfiskar.

BILDER FRÅN

Juha Taskinen

Naturfotograf

~
"Då det handlar om vilda djur tar man inte bilder utan man får dem."

/ Ari Kirjavainen

~
"Landskapet och existentiella frågor har alltid fascinerat människan."

Susanna Majuri

Fotokonstnär

/ Susanna Majuri

VATTNET

TEXT: Veera Säilä

Susanna Majuri var ungefär sju år gammal när hon fick sin morbrors Canon i handen. I kamerans sökare såg hon sina föräldrar vid vattnet. Dessa tre element – kameran, familjen och vattnet – har byggt Majuris framgång. Nu kan hennes fotografiska verk beundras runt om i världen.

Susanna Majuri är hemma från Nokia och intresset för vatten har hon arvt från sin naturälskande far, som i årtal har studerat vattendrag i sitt arbete vid miljöcentralen.

– Jag var ofta med på pappas forskningsresor; letade efter vatten och utförde mätningar. Min första större utställning fick också namnet *Vedentutkijan tytär* (Vattenforskarens dotter), berättar Majuri.

Också fotografering har alltid varit närvarande i familjen, och hon håller hårt fast vid släktens fotoalbum. Förutom om sin pappa pratar Majuri mycket om sin syster och sin man, som båda har stått modell för henne i början av hennes konstnärskarriär samt om vilken betydelse morbroderns naturbilder haft.

– I gymnasiet tillbringade jag all min tid i mörkrummet och fotograferade naturen. Sedan fortsatte jag att förverkliga mina skribent- och fotografdrömmar vid folkhögskolan Orivesi opisto.

År 2007 blev Majuri färdig magister i konstvetenskaper från Konstindustriella högskolan i Helsingfors Majuri, som numera även rönt internationell erkänsla, är känd för sina dramatiska och sagoaktiga fotografiska verk, där vattnet talar sitt eget språk. Man kan stöta på hennes verk även

inom film- och musikindustrin, såsom omslaget till PMMP:s skiva *Veden varaan*.

Majuris verk är starkt självbiografiska. Konstnärens mångskiftande liv har också skuggats av krävande människo- relationer och sjukdomar. Majuri säger själv att vattnet symboliserar fara, skatter och rutten. Vattnet förför och den blå nyansen återspeglar atlasernas floder som tar betraktaren med till världens ände.

ISLAND ÄR SOM ETT ANDRA HEM FÖR MAJURI

Islands rena natur och den isländska litteraturen fångade hennes hjärta redan som 16-åring. Hon besöker regelbundet ön för att andas frisk luft. Många av hennes verk har också kommit till i Islands talande landskap.

– I mina nya verk vill jag inkludera mer finländska vatten- landskap. Till exempel sjöarna och åarna som hör till landskapet i Kangasala ligger mig varmt om hjärtat ända sedan barndomen. Jag tycker om att röra mig med kanot och sova ute på holmarna. Jag vill att Finland också i framtiden ska vara känt för sina rena sjöar och därför är jag med och räddar Finlands vattendrag och jag stöder även Håll Skärgården Ren rf:s verksamhet.

För Majuri är det viktigt att tillbringa tid med sina nära och kära. Hennes nya verk uppkommer tillsammans med maken **Arto Järvi**, och Majuris treåriga son **Elvar** får också vara med. Konstnären vill gärna förmedla sina viktiga miljö- värden vidare till sonen.

– Alla säger att de bryr sig om miljön och den här uppskattningen återspeglas också tydligt i målar- och fotografikonstens historia. Landskapet och existentiella frågor har alltid fascinerat människan. Ändå känns det som om människan inte just reflekterar över sina val och att värderingarna saknas. Ibland är jag rädd och undrar om vi ännu kommer att klara av att rädda det som vi en gång fått, undrar Majuri. **S**

Jaakkoo-Taara Oy

Runsalavägen 4, FI-20200 ÅBO
tfn 020 791 7600 www.jt.fi

Ansvarsfull och miljövänlig verksamhet

Vi fungerar på ett ansvarsfullt och miljövänligt sätt. All råmaterial som används vid tillverkningen av Jaakkoo-Taaras förpackningar är återvinningsbart. Ett välfungerande miljösystem hjälper till att minska på miljöskador.

Håll Skärgården Ren

JT samarbetar med Håll Skärgården Ren rf, som arbetar med att skydda skärgårdsmiljön. Håll Skärgården Ren rf, sköter om båtfararnas avfall genom att upprätthålla sopstationer och toaletter. Dessutom ordnar föreningen olika typer av projekt för att undersöka bland annat nedskräpningen i havet.

ISO 14001

I miljösystemet ligger fokuset på avfallshandlingen, sorteringen, minskningen av avfallsmängden och energiförbrukningen. Boktryckeri- verksamheten styrs av flera olika lagar och förordningar om exempelvis återvinning och behandling av tryckplåt, tryckfärger och kemikalier.

PEFC

PEFC-märket ger en garanti på att fiberråmaterialet i produkten uppfyller kraven för ekologisk, social och ansvarsfull produktion.

Miljövänliga förpackningar

/ Det vattnas i munnen

TA TILLVARA RESTERNA!

BILD: Taina Lahti

Hur man kan minska matsvinnet har blivit ett populärt samtalsämne. Av potatismos som blivit över kan snabbt tillredas ett delikat potatistunnbröd. Det här enkla receptet går snabbt att röra ihop under semestern och varför inte till sjöss. Att baka tunnbröd kräver varken mycket tid, plats, jäsnings eller knådande.

Du behöver:

3 dl potatismos (gårdagens rester går mycket bra) + 3 dl mjöl (t.ex. vete- eller semlemjöl) + ägg + eventuellt en aning salt (Kom ihåg att moset redan är saltat!)

Blanda snabbt ihop ingredienserna. Klappa med mjölade händer ut tunnbröd av önskad storlek på en plåt. Stick några hål i degytan med en gaffel. Grädda i 250 grader i cirka 15 minuter. Ät dem varma med smör!

TIPS: Du kan också baka tunnbröden på andra rotsakpuréer, t.ex. morot, batat eller varför inte på pumpa? Du kan också prova på att byta ut en del av mjölet mot kli eller grötflingor. Rester av t.ex. yoghurt eller surmjölk passar också bra i degen!

För recepttipset stod Riina Ojanen och Taina Lahti från Original Sokos Hotel Vaakuna i Björneborg.

För de goda sakerna i livet måste man anstränga sig.

- Sommarstugorna hålls inte trivsamma utan vårstädning.
- Båtarna sjösätter inte sig själva.
- Grillen värms inte upp automatiskt.
- Skärgården och vattendrag hålls inte rena utan aktivt arbete av oss alla.

Inte heller hålls webbsidor i skick utan regelbundet arbete – därför tog Poutapilvi itu med att förnya HSR rf:s webbplats

www.hallskargardenren.fi

Den nya webbplatsen lanseras passligt inför båtsäsongen 2018. Kom och bekanta dig närmare!

Ett nytt servicefartyg är en nödvändighet för att trygga framtiden för Saimens nätverk av utfärdshamnar

Saimen är Finlands största och Europas fjärde största insjö. I dess vattendrag rör sig årligen tusentals båtfarare, paddlare, friluftsmänniskor och turister. Utfärdshamnarna vid Saimens stränder och ute på holmarna erbjuder en rastplats för dem som rör sig till sjöss och bakom kulisserna verkar Håll Skärgården Ren rf:s M/S Roope-Saimaa med besättning.

Håll Skärgården Ren rf inledde sin verksamhet på Saimen i mitten av 1980-talet och Saimen är föreningens geografiskt sett mest vidsträckt verksamhetsområde. Den vackra och känsliga insjönaturen inbegriper ett helt unikt nätverk av utfärdshamnar, som saknar motstycke i världen. Dessa utfärdshamnar, som ägs av en rekreationsområdesförening, en stiftelse, städer och kommuner, kan vem som helst utnyttja för rekreationsbruk. HSR rf fungerar som en slags gårdskar för över 70 av dessa hamnar, dvs. underhåller och sköter hamnarna.

I de hamnar som HSR rf underhåller och som är försedda med den välbekanta Sälle-logon kan besökaren alltid ta i land säkert, lämna sina sopor på för ändamålet avsedda platser samt använda torrtoaletter och eldningsplatser. En del av Sälle-hamnar har även diskplats och bastu.

Under den isfria tiden gör HSR rf:s servicefartyg M/S Roope-Saimaa långa dagar ute på holmarna. Servicefartyget är besättningens viktigaste arbetsredskap. Med hjälp av det kan man exempelvis reparera bryggor som förstörts av isen, städa toaletterna och basturna, leverera toalettpapper och ved samt naturligtvis tömma avfallsstationerna.

En titt bakom kulisserna

M/S Roope-Saimaas skeppare **Jaakko Kulmala** har jobbat inom föreningen sedan 2010. Han ser dagligen vad Saimen betyder för finländarna.

– Det här arbetet är mycket betydelsefullt för mig. Jag är i direkt kontakt med dem som rör sig till sjöss och jag ser lätt resultatet av mitt arbete i form av nöjda människor. Det är en glädje att se hur mängder av människor njuter av att vistas på Saimen, berättar Kulmala.

Kulmala tror att insjönaturen har fått en högre status. I sitt arbete ser han vilken

rikedom Saimen utgör och vilken resurs den är för olika typer av friluftsmänniskor, turister och stuggäster, för att inte tala om fiskare och andra företagare i området. En av Kulmalas favorithamnar är Ruuhonsaari, som kallas för Ruha bland båtförarna.

– Trots att det ligger långt bort från allt, råder det ingen brist på båtar där sommartid. Ön är verkligen pittoresk och det finns också en jättefin bastu där, beskriver Kulmala.

– För att Saimens unika nätverk av utfärdshamnar och dess rena natur ska kunna tjäna båtfarare och friluftsfolk även i framtiden måste servicefartyget vara i skick. Den nuvarande M/S Roope-Saimaa har arbetat hårt i nästan 40 års tid och har nu gjort sitt.

– Förutom att det nuvarande fartyget är väldigt gammalt för att vara en arbetsbåt, är däckutrymmet också ohjälpligen för litet. För närvarande får vi inte med oss ett tillräckligt stort vedlass åt gången. Ett annat stort problem är bristen på ordentliga förvaringsutrymmen. Vi transporterar mycket verktyg och saker som toalettpapper och strö som borde kunna skyddas mot fukt, berättar Kulmala.

Kampanjen Fixa flottan ger styrka!

År 2015 startade HSR rf medelinsamlingskampanjen Fixa flottan i syfte att förnya föreningens servicefartyg. Kampanjen har redan gett resultat och med hjälp av den fick Skärgårdshavets verksamhetsområde sitt nya servicefartyg, M/S Roope, i juni 2017.

Det nya målet för kampanjen är nu att samla in pengar till ett nytt fartyg som i fråga om utrymmen och driftsäkerhet uttryckligen lämpar sig för underhållet av Saimens utfärdshamnar och renhållningen av insjönaturen.

– Anskaffningspriset för det nya fartyget är cirka 1,2 miljoner, vilket är en stor satsning för föreningen. Insamlingen startar från noll och nu behöver vi allas hjälp. Det här arbetet gör vi inte för oss själva utan vi producerar tjänster för dem som rör sig till sjöss. Jag vill utmana alla som rör sig till sjöss och som uppskattar rena sjöar, säger **Eeva Taimisto**, HSR rf:s distriktschef för Insjöfinland.

Skeppare Kulmala vill påminna om att i naturen borde man alltid röra sig och agera på naturens villkor. Genom att donera kan var och en vara med och möjliggöra en hållbar framtid för båt- och friluftslivet.

– Såsom jag ser det så förlorar man i själva verket ingenting på att donera, utan man kan istället åstadkomma en massa, sammanfattar Kulmala.

Det är lätt att donera via kampanjens webbplats www.kalustokuntoon.fi eller per sms:

Skicka ett sms till numret 16588. Ange den summa du vill donera i formen "SUMMA E ALUS", till exempel "10E ALUS". Meddelandets pris är det samma som den summa du valt.

(Insamlingstillstånd fr.o.m. 1.1.2018 RA/2017/1180)

Gårdsloppis med båt- och friluftstema i Nyslott 21.4

Lopptorget för begagnade båt- och friluftstillbehör och annan utrustning har redan blivit en tradition och anordnas i år lördag 21.4 kl. 9–12 i Nyslott. Försäljningen sker ur bakluckor och släpkärror samt från egna försäljningsbord på Yritystalo Schaumans gårdsområde mot stranden, Schaumanintie 5, Nyslott. Försäljningsplatserna är gratis!

Under jippot finns också möjlighet att understöda kampanjen Fixa Flottan genom att donera pengar eller genom att köpa kampanjens understödsprodukter.

Platsreservationer senast ons. 18.4 kl. 16.00 till Håll Skärgården Ren rf på tfn 015 514 648 eller per e-post roope.jarvisuomi@pssry.fi.

Kom med och köp och sälj!

Så håller vi våra vatten rena

TEXT: Nora Forsman

Det konkreta miljöarbetet är en väsentlig del av HSR rf:s verksamhet. Vi tar bl.a. hand om båtarnas sopor och vi upprätthåller torrtoaletter och flytande sugtömningsanläggningar för toalettavfall. Vi transporterar ved till brasplatserna, vi ordnar separata skrotinsamlingar och vi städar stränder med hjälp av talkokrafter. Vi har här sammanställt siffrorna för förra säsongen och de är imponerade.

Med hjälp av Sälle-stationerna samlade vi in under säsongen 2017 in:

1940 m³ hushållsavfall
76 m³ småmetall
50 m³ glas
30 m³ papper

Till Insjö-Finlands torrtoaletter förde vi:

17 m³ barkströ
260 jumborullar wc-papper

200 m³

Vi transporterade sammanlagt 200 m³ ved till utfärdshamnarnas brasplatser i Finska viken och Bottniska viken.

50 m³

Från Skärgårdshavets flytande sugtömningsanläggningar tömde vi 50³ av båtarnas toalettavfall. Denna mängd toalettavfall innehåller 50,5 kilo fosfor och 125 kilo kväve. Denna näringsmängd skulle ha gett upphov till 27 500 kilo alger i Skärgårdshavet!

50 000

Under kampanjen Snygg Beach städades 104 stränder. Deltagarna ombads anmäla in det skräp de samlat in och över 50 000 skräp inrapporterades. Detta antal representerar bara toppen av isberget, för största delen av talkodeltagarna räknade inte skräpet styckvis.

60 t

Separatinsamlingen i Vasa skärgård gav upphov till 60 ton insamlad metall- och elskrot samt farligt avfall från skärgården.

Det är helt möjligt att hålla botten ren utan giff färger

TEXT: Nora Forsman

Många båtfarare målar varje vår sina båtbottnen med påväxthindrade färg, eller giftfärg som de också kallas. Giftfärgerna håller bottenpåväxten borta men skadar samtidigt också Östersjöns känsliga organismer och förstör jordmänen. Lyckligtvis finns det fungerande alternativ som skonar miljön och inte är skadliga för hälsan.

Giffria metoder är bland andra att:

- Tvätta båten för hand, med trycktvätt eller i en båttvätt.
- Använda skaffförsedda skrapor och rakor.
- Använda skyddande mattor som borstar båten (t.ex. Seaboard) lyfta upp båten. Båten kan förvaras på land på ett båtslip eller en för ändamålet speciellt planerad småbåtsslip när den inte används.
- På marknaden finns även ultraljudsanordningar som håller botten ren med hjälp av det ljud de sänder ut och den resonans ljudet ger upphov till.

Du noterar väl att i Bottenviken och i InsjöFinland behövs giff färger inte alls.

Läs mer under på våra webbsidor, under **Miljökunskap**.

Sms-tjänsten meddelar när havstulpanerna fäster sig

Havstulpanernas larver är lätta att få loss från båtbottnen precis efter att de har fäst sig i månadsskiftet juli–augusti. Man kan själv också hålla koll på när larverna fäster sig, men för sina medlemmar som rör sig på Skärgårdshavet har Häll Skärgården Ren rf också utvecklat en sms-tjänst vid namn Rocco precis för detta ändamål. Användarna får ett sms till sin telefon med information om när havstulpanernas larver fäster sig.

Havstulpanens larver känns som små ojämnheter på botten. Om man regelbundet känner efter med handen under botten märker man lätt när de fäster sig.

Anmäl dig till tjänsten:
www.hallskargardenren.fi

Det är lätt att tvätta ett omålat båtbottnen med vatten och borste, utan fara för att målflagor skulle hamna i vattnet eller i marken.

Tack till alla våra medlemmar, utan er skulle vårt arbete inte vara möjligt.

Snart firar vi – kom med!

TEXT: Veera Säilä

Nästa år firar vår förening sitt 50-åriga engagemang för renare vattendrag.

Visste du att initiativet till att grunda Håll Skärgården Ren togs av tre personer som blev bekymrade över Skärgårdshavets nedskräpade stränder? **Rabbe Laurén** och hans maka **René** samt författaren **Gunnar Mattsson** har kallats föreningens grundare. De startade föreningen år 1969, och i samarbete med skärgårdsbefolkningen dök de första soptunnorna upp i skärgården. Soptunnorna blev populära och behovet växte snabbt och man blev tvungen att hitta varaktig finansiering för verksamheten. Nio år senare såg den första Sälle-dekalen dagens ljus. Genom att skaffa denna kunde man understöda föreningens arbete. Nu, 50 år senare, pryder de färgglada Sälle-dekalerna fortsättningsvis våra medlemmars båtar och föreningens verksamhet har utvidgats och blivit mångsidigare. **S**

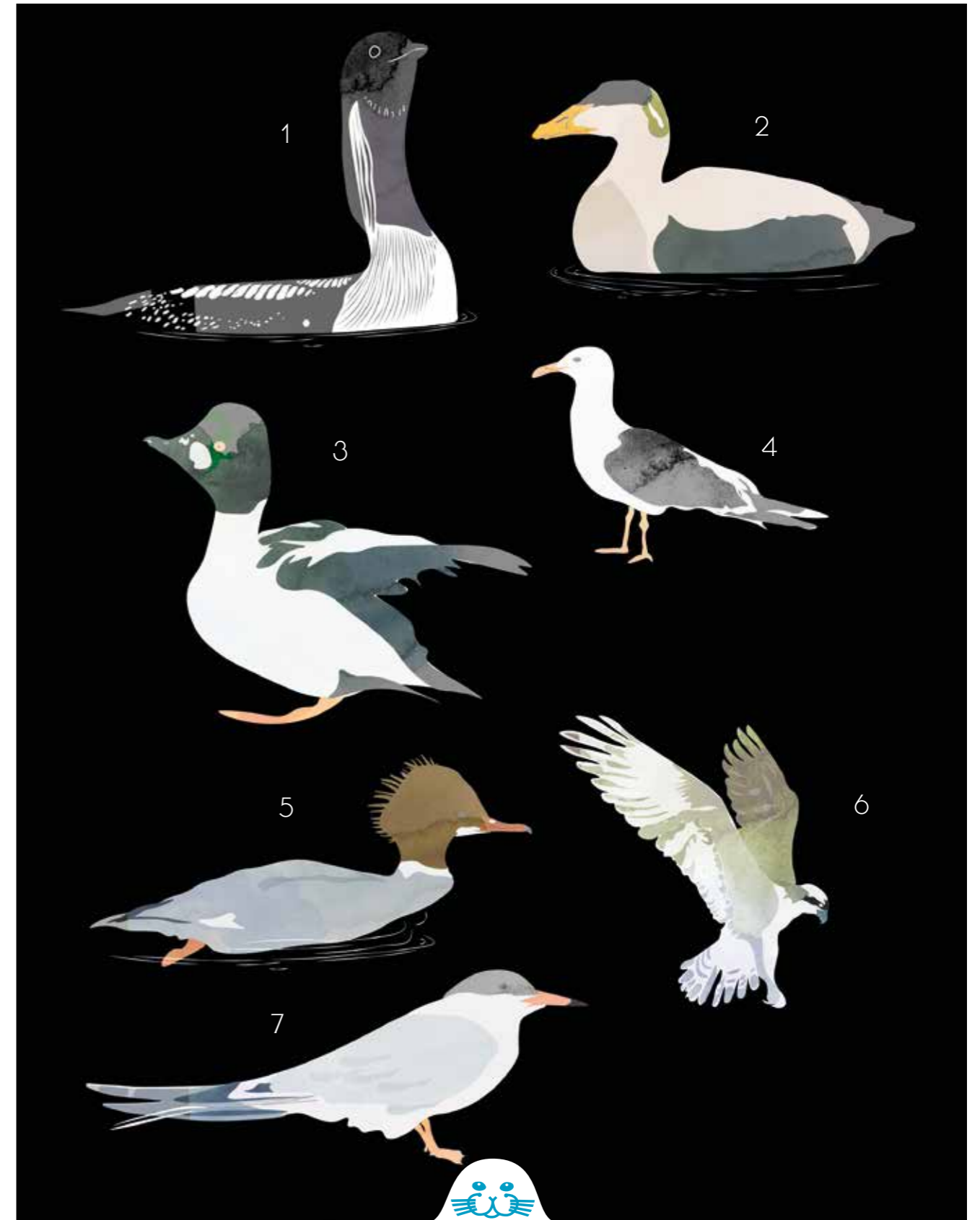
Har du minnen, berättelser, bilder eller erfarenheter som du vill föra fram med anledning av vårt jubileumsår? Är du eventuellt intresserad över att utveckla samarbetet med oss för år 2019? Texter, bilder och idéer kan skickas till adressen salle@pssry.fi. Sätt "JUBILEUMSÅR" som rubrik för ditt meddelande.

Uppe till vänster: Vänner av rena vattendrag har redan under årtionden hållit stränderna rena.

Uppe till höger: Tömning av HSR rf:s första skräptunnor på Skärgårdshavet.

I mitten till höger: Arja Saijonmaa döpte M/S Roope-Saimaa i Puumala år 1995.

Nere till höger: Föreningens grundare Rabbe Laurén limmar det första Sälle-märket på sin båt i Aura å i Åbo år 1979.

KÄNNER DU IGEN?

Sjöfåglar

Svaren finner du på sidan 30.

MINSKAT MATSVINN HJÄLPER OCKSÅ VATTENDRAGEN

TEXT: Anna von Zweybergk

I Finland slänger vi varje år 400 miljoner kilo ätbar mat i soporna, det är cirka 24 kilo per finländare. Största delen av matsvinnet uppstår i hemmen. När en produkt som är avsedd som mat inte äts går all den energi som använts för att producera den – för odlandet, uppfödningen, transporter, lagringar och förpackningar – till spillo.

Matens produktionskedjor kan, beroende på livsmedlet, vara mycket långa. Det lönar sig alltid att gynna närproducerad mat, men även en slutprodukt som har producerats i närheten kan ha en längre produktionskedja än vad det först verkar, om gödseln eller köttboskapens foder har importerats någonstans långt bortifrån.

Den mest problematiska delen av matsvinnet, sett till de resurser som gått åt till produktionen, är kött- och mjölkprodukter som blivit skämda, eftersom produktionen av dessa förbrukar relativt sett mest energi och näringsämnen. Samtidigt har dessa produkter en sämre hållbarhet än många andra livsmedel, så svinn uppkommer lätt. Det vad var och en av oss äter – eller lämnar oätet – spelar en roll.

Övergödning är fortsättningsvis en av Östersjöns största miljöutmaningar och trots att utvecklingen för att minska näringsutsläppen har gått framåt, är jordbruket alltjämt en viktig faktor när det gäller övergödningen av våra vattendrag. Matproduktionen ger upphov till cirka 30 procent av de utsläpp som övergöder vattendragen. Men likväl behöver vi mat och det ligger inte heller i miljöns intresse att matproduktionen skulle flytta långt bort från hemmaplan. Matproducenterna arbetar på sitt håll för att förbättra situationen, men även konsumenterna kan bidra genom att uppmärksamma vad man äter och genom att minska på matsvinnet.

MATSVINN OCH BIOAVFALL UPPKOMMER ÄVEN OMBORD

När man är ute med båten finns det många praktiska anledningar till att planera måltiderna i förväg. När man åker iväg måste man själv bära med sig allt man behöver till båten, lyfta det över relingen och få det undanstoppat i olika skrymslen. I båten är utrymmet ofta mycket begränsat, och mat som blivit över måste fraktas tillbaka till land igen. Matlagningens möjligheter varierar stort beroende på båtens storlek och utrustningsgrad, men i allmänhet måste kockandet ske med enklare medel än hemma. Beroende på vart och hur långt man åker samt var man planerar att ta i land, kan det lätt gå flera dagar innan man kommer till nästa hamn där man kan fylla på matförråden.

Redan för att underlätta för sig själv lönar det sig att planera måltiderna. Om man planerar bra och motstår impuls köp får man ett minskat matsvinn och även lägre matkostnader. Förutom genom att ha en välplanerad inköpslista kan man också minska mängden matsvinn och bioavfall genom att förvara maten rätt, genom att ställa sådant som snabbt blir dåligt

Shutterstock

Matrester göder vattendragen och hör därför inte hemma i vattnet. Det bästa stället för bioavfall är komposten eller bioavfallskärlet och om dessa inte finns att tillgå är blandavfallskärlet det rätta stället.

längst fram i skåpen och genom att trola fram nya rätter av gårdagens rester. När det gäller grönsaker och frukt lönar det sig att fundera om det är nödvändigt att skala dem.

Eftersom det oundvikligen ändå uppstår mer eller mindre bioavfall är den rätta platsen för det komposten eller bioavfallskärlet. Bioavfall innehåller mycket vatten, vilket gör det tungt. Att sortera bioavfallet separat från blandavfallet minskar inte bara mängden blandavfall utan förbättrar också dess kvalitet och ger lägre hanteringskostnader.

Också ombord blir mängden blandavfall avsevärt mindre om man sorterar bioavfallet i en separat påse eller i ett separat kärl. Blandavfallet blir då lättare och torrare och därmed lättare att hantera. På många ställen där bioavfall samlas in försöker man kompostera det på ort och ställe. På så sätt kan näringsämnena tillvaratas i form av ny jord. Om det uppkommer sådana mängder bioavfall att man inte kan dra nytta av det lokalt används det som jordförbättring via avfallshanteringen.

INSAMLINGEN AV BIOAVFALL PÅ SKÄRGÅRDHAVET UTVECKLAS

På mässa Vene 18 Båt som hölls i februari delade Håll Skärgården Ren rf ut en enkät där man frågade om sorteringen av bioavfall ombord samt om attityder och

vanor i fråga om ämnet. Bakom enkäten står Håll Skärgården Ren rf:s och Åbo universitets samprojekt SaaRa – Återvinning av näringsämnen vid Skärgårdshavets turistmål. Inom ramen för projektet försöker man minska uppkomsten av matsvinn samt främja sorteringen av bioavfall vid skärgårdens turistmål. Projektet är del av regeringens spetsprogram.

Cirka 90 procent av dem som besvarade enkäten upplevde att de är oroade för vår miljö, vårt klimat och tillståndet i våra vatten, och det är inte att undra på – att vår miljö på många sätt är överbelastad lär inte vara någon nyhet för läsarna av denna tidning heller. Nästan 80 procent upplevde också att man genom sina egna matval kan påverka tillståndet för Finlands vattendrag – och det kan man också. Hälften av dem som svarade berättade att de redan sorterar bioavfall i båten.

Men den separata insamlingen av bioavfall i båthamnarna är ännu bristfällig och således fås näringsämnena inte tillbaka in i kretsloppet. För att undvika resursslöseri behövs hållbara lösningar för att näringsämnena ska kunna utnyttjas där de behövs. I och med SaaRa-projektet kommer insamling av bioavfall nu att ordnas på Öro, Själo, i Nagu och på Jurmo. **S**

Författaren är projektledare för HSR rf.

Visste du?

- Matproduktionen ger upphov till cirka 30 procent av de utsläpp som övergöder vattendragen.
- I Finland slänger vi varje år 400 miljoner kilo ätbar mat i soporna, det är cirka 24 kilo per finländare.
- Det ekonomiska värdet på denna matmängd är 450 miljoner euro.
- En tredjedel av matsvinnet uppstår i hemmen där cirka hälften mer mat förfärs jämfört med t.ex. i butikerna.

Vad kan jag göra?

- Försök planera måltiderna och undvik impuls köp.
- Välj vegetarisk mat.
- Välj närproducerad mat och produkter enligt säsong.
- Försök utnyttja livsmedlen i sin helhet.
- Ät karpfiskar.
- Sortera bioavfall även i båten.

Bekanta dig med projektet SaaRa på webbplatsen <http://annospuhtaampaa.fi/pa-svenska/>

Häll Skärgården Ren rf:s

SÄLLE-PRODUKTER

Genom att köpa en Sälle-produkt visar du att du bryr dig om vattendragens välmående.

Vid tillverkningen av Sälle-produkterna beaktas hållbar utveckling och miljövänlighet och vi försöker så långt som möjligt anlita inhemska företag. En betydande del av försäljningsintäkterna går direkt till skyddet av skärgårds- och insjönaturen.

BESTÄLLNINGAR:

Hela Sälle-produktsortimentet hittar du i nätbutiken www.roope-tuotteet.fi.

ÅTERFÖRSÄLJARE:

Ocean Spirit Oy Ab, Åbo och webbshoppen; HSR rf:s kontor i Åbo och i Nyslott, Kotka Maretarium Oy, Seapoint Pohjoisranta, Helsingfors; Utö Handel, Puumala gästhamn, Nagu Gästhamn, Örö, Porkala Marin, Kyrkslätt; Korpoström, Iniö hamn, Jurmo, Varuhuset Wahlsten, Dalsbruk; Kahvila-Ravintola Satamakapteeni, Korpi-lahti; Varuste.net, Helsingin Moottorivenekerho, Kivenlahden Venekerho, Esbo; Funtoy Marine, Vasa; Design Hill, Salo.

1 Vattentät förstahjälpväska

I Sälle-förstahjälpväskan finns nödvändiga förstahjälp-produkter och återupplivningsråd tänkta för båtfarare och fritidsboare. Förstahjälp-produkterna är förpackade i en vattentät påse som rätt förpackad också flyter. Väskan har också en behändig axelrem. Väskans diameter är 19 cm och höjden 29 cm. Den behändiga storleken gör att väskan får plats också i små utrymmen.

49,90€

2 Sälle-handduk och -badhandduk

Den stilrena gråa handduken är ett tidlöst val. De högklassiga handdukarna är designade av Ristomatti Ratia och tillverkade i 100 % organisk och rättvisemärkt bomull. Mått: 50 x 70 cm och 70 x 140 cm

Erbjudanden!

Vid köp av tre badhanddukar får du en fjärde på köpet

66,00€
norm. 22 €/st

Vid köp av fem små handdukar får du en sjätte på köpet

42,50€
norm. 8,50 €/st

3 Sälle-handdiskmedel 500 ml

Sälle-handdiskmedlet är en inhemska märkesprodukt med nyckelflagga. Dess effekt baserar sig på en inhemska patenterad Fain-specialtensid vars alla biprodukter tas tillvara eller återvinns vid tillverkningen. Eftersom Sälle-handdiskmedlet inte innehåller tvålbaseerade tensider eller ytaktiva medel löses det upp och nedbryts problemfritt också i kalla förhållanden och det bildas inga salt- eller kalktvålsskikt i vattendragen, på marken eller i bottensedimentet. Sälle-handdiskmedlet är mildt och tryggt som också tvålallergiker kan använda.

Tillverkare: Fainted Oy, Salo | 5,00€

T-skjorta

Storlek XS-XXL
vit

22,00€

Tygkasse

41 cm x 45 cm

11,00€

"Häll Skärgården Ren rf:s verksamhet är viktig och jag vill understöda den. Jag donerade till kampanjen Fixa flottan, för jag vet hur viktigt det är med ett nytt servicefartyg för att tjänsterna i utfärdshamnarna ute på holmarna ska kunna upprätthållas. Jag vill utmana alla Saimenvänner att delta!"

– Kari Hietalahti, medlem av HSR rf och stor Saimenvän.

Stöd rena vattendrag i Saimen

Understödsprodukterna för Fixa flottan är särskilt tänkta för dem som rör sig på insjöarna. När du köper en t-skjorta eller en tygkasse med den stämningsfulla logon som för tankarna till utfärdshamnarna bidrar du till en hållbar framtid för båt- och friluftslivet på Saimen! Intäkterna från Fixa Flottan går oavkortade till anskaffningen av ett nytt servicefartyg till Saimen.

T-skjortan och tygkassen är tillverkade av det inhemska företaget Pure Waste Textile. Materialet är 100 % återvunnen bomull. En t-skjorta från Pure Waste Textile sparar exempelvis 2 700 liter rent vatten.

Understödsprodukterna för Fixa Flottan kan köpas på HSR rf:s evenemang, på föreningens kansli i Åbo och Nyslott samt från webbshoppen: www.roope-tuotteet.fi

Huvudsponsorer

Affecto

BEWESHIP

Helvar

LOKALTAPIOLA

SARLIN

SUOMEN JALOMETALLIKIERRÄTYS

TURKU
ENERGIA

VIKING LINE

WÄRTSILÄ

Sponsorer

Understödsföretagen

Arifin Oy
Arkitektbyrå Kasper Järnefelt Oy
Astrum Vene Oy
Audico Systems Oy
Aurakorro Oy
Baltic Yachts Oy Ab Ltd
Blue Ocean Oy
Bore Ltd
Botnia Marin Oy Ab
Botniarosk Oy Ab
Christian Berner Oy
DataTaito Turku
Eke-Finance Oy
Esleyhtiö Oy
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy
Etelä-Karjalan Virkistysalueasäitiö
Ferraria Oy Ab
Finn-Marin Oy Ltd
Finnlines Plc

Folksam Skadeförsäkring
Föreningen Nylands friluftsområden
Garmin Nordic Finland Oy
Herrankukkaro Oy
Huiskulan Puutarha Oy
Idäntie Ky - Österled Kb
Inhan Tehtaat Oy Ab
ITpoint Oy
Karl Forsström Ab
Kone-Yijälä Oy
Lahnakoski Oy Ab
Leevene Oy
Lyyti Oy
Marinetek Finland Oy
Mercury
Metsähallitus
Mobimar Ltd.
Nordkalk Oy Ab
Oberthur Technologies Finland Segenmark Oy

Oili Jalonen Oy
Pernod Ricard Finland Oy
Profiweld Oy Ab
Raision Valmiasennus
Rausanne Oy
Ruisrock
Saimaa Terminals Oy Ab
Savorak Oy
Scandi Yachts Ab Oy
Seaboost Oy
Stormossen Oy Ab
Strandcamping Larsmo Ab Oy
Sulkavan Suursoudut
Suomen Akkureräys Oy
Tallink Silja Oy
TerhiTec Oy
Venemaailma Turku
Wikro Marin
Åbonejdens Andelsbank

Hjälp oss att hålla skärgårds- och insjönaturen ren!

Håll Skärgården Ren rf:s verksamhet finansieras genom medlemsavgifter, statsunderstöd från miljöministeriet samt medelanskaffning från företag, samfund och privatpersoner. Med hjälp av stöd och donationer behåller vi vår värdefulla skärgårds- och insjömiljö ren och snygg samt främjar möjligheten till att miljövänligt röra oss till sjöss.

Donationerna kan, om så önskas, användas för ett särskilt vattenområde eller ett särskilt objekt.

Ni som vill stöda oss, vänligen kontakta generalsekreterare **Aija Kaski**, tel **040 528 7145** eller aija.kaski@pssry.fi. Mer information om att donera och att stöda finns på vår nätsida: www.hallskargardenren.fi.

ADMINISTRATION SÖDRA-FINLAND
Puolalagatan 1, 20100 Åbo
kansli tfn 02 274 5500 | salle@pssry.fi

generalsekreterare Aija Kaski
tfn 040 528 7145 | aija.kaski@pssry.fi

distriktsansvarig Katriina Murto
tfn 050 5985181 | katriina.murto@pssry.fi

projektledare Anna von Zweybergk
tfn 040 458 9156 | anna.zweybergk@pssry.fi

projektkoordinator Atte Lindqvist
tfn 040 458 9495 | atte.lindqvist@pssry.fi

informatör Nora Forsman
tfn 040 455 7252 | nora.forsman@pssry.fi

informatör Veera Säilä
tfn 040 455 27 98 | veera.saila@pssry.fi

projektassistent Julia Jännäri
tfn 040 455 7251 | julia.jannari@pssry.fi

servicefartyg M/S Roope
fartygets befälhavare Okko Salo
tfn 0400 372 379 | okko.salo@pssry.fi

BOTTNISKA VIKEN
servicefartyg M/S Roope-Botnia
fartygets befälhavare Göran Ahlstrand
tfn 050 557 5022 | goran.ahlstrand@pssry.fi

INSJÖ-FINLAND
Schaumanintie 5, 57230 Nyslott
tfn 015 514 648 | roope.jarvisuomi@pssry.fi

distriktschef Eeva Taimisto
tfn 0400 555 098 | eeva.taimisto@pssry.fi

distriktssekreterare Veli-Matti Hartikainen
tfn 045 773 47989 | veli-matti.hartikainen@pssry.fi

SAIMEN
servicefartyg M/S Roope-Saimaa
tfn 0400 165 635 | roopesaimaa@pssry.fi

PÄIJÄNNE
servicefartyg M/S Roopetar
fartygets befälhavare Jouni Liukkonen
tfn 040 755 3413 | roopetar@pssry.fi

BIRKALAND
distriktsansvarig Yrjö Silvennoinen
tfn 0400 700 405 | pirkanmaa@pssry.fi

ÖSTRA FINSKA VIKEN
Administreras från Åbo
tfn 02 274 5500

SÄLLE-PRODUKTER
försäljning och produktinformation
Ocean Spirit Oy Ab | Slottsgatan 37 b, Åbo
tfn 040 761 8484 | info@oceanspirit.fi
www.oceanspirit.fi
www.roope-tuotteet.fi

Rätta svar på s. 25 1. Storlom, 2. Ejder (hane), 3. Knipa (hane), 4. Silltrut, 5. Storskrake (hona), 6. Fiskgjuse, 7. Fisktärna

Låt oss tillsammans skaffa ett nytt fartyg till Saimen!

DONERA.

Gör en donation på www.kalustokuntoon.fi
eller genom att skicka ett sms till numret 16588.

5E ALUS

Meddelandets pris 5€

20E ALUS

Meddelandets pris 20€

10E ALUS

Meddelandets pris 10€

VALFRI SUMMA

Meddelandets pris är detsamma som summan du valt.

Alla donationer är värdefulla för oss
och hjälper oss att ta hand om Saimen.

TACK!